

Jeroen Kamerbeek

Directeur Marketing, Communicatie & Innovatie Total Care (CSU, Tzorg & Zizo)

LESSEN UIT JAPAN

TUSSEN PERFECTIE

EN VERANDERING

Japan verrast met toewijding, respect en oog voor detail. Deze reflectie laat zien hoe traditie en innovatie samenkomen, en wat wij kunnen leren van een samenleving die begint bij zelfverbetering en lange termijn denken. Een inspirerende blik op een land vol contrasten én kansen voor de toekomst.

Een eerste indruk

Wie in Japan rondloopt, ziet een samenleving die tot in de puntjes verzorgd is. Mensen die streven naar perfectie, waar honderd procent niet de max is maar het absolute minimum. Alles is tot in detail uitgewerkt – van de verpakking van een koekje tot de stiptheid van een trein. Die toewijding maakt indruk. Maar het roept ook vragen op. Wat gebeurt er als perfectie innovatie in de weg staat?

Stilte en samenwerking

In Japan is kennis delen geen standaard. Elkaar aanspreken of aanvullen – zoals we in Nederland vaak doen – is er ongebruikelijk. Ieder blijft in zijn rol, en doet die perfect. Dat zorgt voor rust, maar maakt gezamenlijke groei traag. De lange termijn domineert het denken. Een aanpak mag best jaren duren, als het maar goed gebeurt. Snelle successen of disruptieve innovaties? Die passen minder in deze cultuur van geleidelijke verbetering.

Herkenning en verschil

Toch herkennen we veel. Vergrijzing, personeelstekorten, de vraag naar passende zorg – Japan staat voor dezelfde opgaven als wij. En ook daar zie je vernieuwingskracht, vooral bij technologiebedrijven. Maar een cultuur van preventie, data-analyse en vroegsignalering is nog niet vanzelfsprekend. Er wordt vooral vertrouwd op ervaring. Wie het langst meeloopt, weet het meest. En dat maakt het lastig om nieuwe technologie of ideeën snel in te zetten.

Een gesloten binnenwereld

Japan laat zich niet gemakkelijk lezen. Wat je ziet, is niet altijd wat er speelt. Er is een dieper binnenste, een tweede laag die zich niet snel toont. Zeker niet aan buitenstaanders. En dus blijf je soms met vragen achter: was dit alles, of zagen we alleen de buitenkant?

De arbeidsmarkt onder druk

De arbeidsmarkt staat onder druk. Het aandeel ouderen groeit snel, terwijl er steeds minder werkenden zijn. Maar deze uitdaging is niet zomaar te vertalen naar Nederlandse oplossingen. In Japan is de werkvloer nog grotendeels mannelijk en hiërarchisch. Inclusie is er (nog) geen vanzelfsprekendheid. Wel zijn er hoopvolle initiatieven, maar de financiële situatie van het land is kwetsbaar. Structurele hervormingen vergen meer dan goede wil.

Duurzaamheid: paradoxen in plastic

Duurzaamheid dan. Alles is in plastic verpakt, van een appel tot een koffielepel. Maar nergens zwerfafval. Geen rommel op straat, geen overvolle prullenbakken. Er is een diepge worteld respect voor de omgeving. Hygiëne is vanzelfsprekend. Zo wordt afval zichtbaar onzichtbaar. Fascinerend én confronterend.

Zelfreflectie en bescheidenheid

Wat Japan ook bijzonder maakt: mensen beginnen altijd bij zichzelf. Eerst reflecteren, dan pas spreken. Dat dwingt tot zelfonderzoek. Maar het maakt ook dat mensen zichzelf soms kleiner maken dan nodig is. Verandering gaat stap voor stap, voorzichtig en bedachtzaam. De filosofie van Lean en Kaizen – verbeteren wat er al is – past daar naadloos bij. Maar ruimte voor echte vernieuwing? Die is beperkt.

“Wat gebeurt er als perfectie innovatie in de weg staat?”

Een land op een kruispunt

Japan is het land van de rijzende zon. Maar zonder aanpassing aan de tijdgeest dreigt het een land van stilstand te worden. Wie de wereld buiten de eilanden niet wil zien, loopt de kans zelf onzichtbaar te worden. De sleutel ligt in het openstellen van cultuur en gewoonten voor nieuwe vormen, beproefd en toepasbaar – ook van buitenaf. Japan verrast. Japan inspireert. En Japan daagt uit. Niet door wat het laat zien, maar door wat eronder ligt. En dat is misschien wel de belangrijkste les van allemaal.

Wat neem ik mee uit Japan?

- Begin de dag met zonlicht en slaap voldoende. Simpel én effectief.
- Toon respect. Voor elkaar, voor het verleden, voor de lange termijn.
- Technologie is er volop. Vernieuwend? Niet per se meer dan bij ons.
- Begin bij jezelf. Maar neem de ander wel mee – niet zoals in Japan, waar het vaak bij jezelf blijft.

En dan nog wat contrasten, die blijven hangen. In willekeurige volgorde:

Japan	Nederland
Fax	Facts
Duur en eenzaam	Duursamen
Lean / Kaizen	Innovatief
Respect	Direct
Zorgen voor	Zorgen dat
Welzijn	Preventie
Krimp	Groei
Groep	Persoon
Maatwerk	Standaard
Man	Mix
Baas	Leiderschap
Plastic	Duurzaam
Cultuurbehoud	Cultuurvervaging
Airco	Wind en groen
20 min eten	Genieten
Proces	Uitkomst
Ziel	Zakelijk
Op tijd	Tijd
Stad	Stad en land
Single	Gezin
85 jaar	77 jaar
Details	Overzicht
Karaoke	Café / Kroeg

